

Visita del Conseller de Sanitat i Seguretat Social

L'Honorable senyor Xavier Pomés, conseller de Sanitat i Seguretat Social, acompanyat del senyor Enric Mangas director de CatSalut, senyor Jordi Mauri Gerent Regió Sanitària Costa de Ponent, doctora Mª Antònia Viedma directora de l'Àrea Sanitària de CatSalut, i del senyor Xavier Niño gerent d'Empreses Públiques i Consorcis de CatSalut, juntament amb l'equip directiu de l'ICO, va visitar l'Hospital Duran i Reynals el passat 15 de juliol.

L'objectiu de la visita va ser tenir un contacte amb els responsables del centre, i fer un recorregut als nous espais del servei d'Epidemiologia i Registre del Càncer i del servei de Prevenció i Control del Càncer, ubicats a la 2ª planta de l'edifici central.

També, va visitar les instal·lacions del Laboratori de Recerca Translacional i posteriorment va tenir una trobada amb l'equip directiu, caps de serveis, caps d'infermeria i responsables administratius a la sala de juntes, on el senyor Francesc Ferrer, gerent de l'ICO, va exposar les diverses fases de les obres que s'estan portant a terme a l'hospital. Posteriorment el doctor Josep Mª Borràs, director de l'ICO, va presentar les línies de treball tan assistencial com de recerca i docència, que es porten a

terme a l'ICO-Duran i Reynals, i els resultats de l'activitat de les diferents àrees assistencials dels últims anys.

Es va produir un canvi d'impressions entre els assistents i el conseller en torn a diferents qüestions de l'àmbit assistencial, d'infermeria, qualitat, recerca, formació, etc.

El President del Consell d'administració, senyor Josep Lluís Lafarga, va dirigir unes paraules d'agraïment al conseller en nom de tota la institució, a la vegada que li sol·licitava confiança amb el projecte ICO per continuar treballant en els nous reptes que s'han d'assumir en el lluita contra el càncer.

En el seu parlament final el conseller va manifestar que l'ICO té que ser centre de referència en la lluita contra el càncer, la qual cosa s'ha de traduir en prioritzar els recursos necessaris per avançar en aquest procés.

La visita va acabar sense poder complimentar el programa que tenia previst comproment-se a tornar a fer una visita més àmplia el més aviat possible, i poder visitar les àrees d'hospitalització, hospital de dia, radioteràpia i consultes externes.

Hospital Universitari Germans Trias i Pujol.

20 anys

El passat mes de juny l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol conegut popularment com Can Ruti va celebrar el seu 20è aniversari com a hospital de referència de l'àrea del Barcelonès Nord i Maresme. Entre d'altres, un dels actes commemoratius va ser la celebració d'un sopar col·lectiu al Palau Olímpic de Badalona, al qual hi van participar els nostres companys de l'ICO que hi treballen en el centre. Els hi desitgem molts èxits que volem compartir en la nova col·laboració que s'ha establert amb l'ICO i l'hospital. Per molt anys.

Cent trasplantaments de medul·la òssia a l'Hospital Germans Trias i Pujol

El 18 de juny es va fer un acte científic com a celebració dels 100 primers trasplantaments de progenitors hematopoètics a l'Hospital Germans Trias i Pujol de Badalona a càrrec del servei d'Hematologia, actualment pertanyent a l'estructura ICO. L'acte va estar presentat pel Dr. Feliu director d'Atenció Oncològica de l'ICO-Germans Trias i Pujol, el Dr. Ribera cap del Servei d'Hematologia Clínica i el Dr. Carreras Responsable de Trasplantaments de Moll d'Os de l'Hospital Clínic de Barcelona.

Jornades de contribució del treball social en l'atenció oncològica

12 i 13 de juny de 2003

El Treball Social com a component de l'atenció interdisciplinària té com a objectiu principal tenir cura dels aspectes sociofamiliars que comporta la malaltia oncològica, fent èmfasi en l'atenció personalitzada i el suport a la família.

Amb l'objectiu de definir un model d'atenció social que tingui en compte les característiques específiques del malalt oncològic i la seva situació, es va celebrar unes Jornades de Treball amb professionals que atenen aquests tipus de situacions, per tal de compartir experiències, arribar a conclusions creatives, consensuar models de treball i implementar-los.

Un dels resultats d'aquestes jornades va ser l'elaboració del document sobre el Model de Treball Social en Oncologia, on queda reflectida la metodologia, les tècniques de treball, i la definició consensuada de les problemàtiques més comunes que

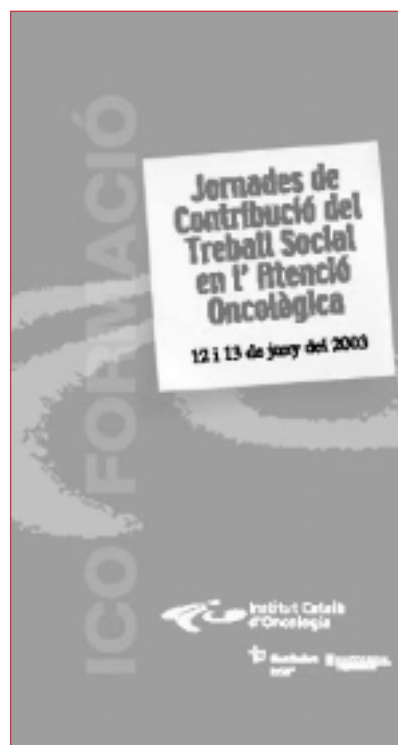
atén el treballador social. Les propostes de treball pel futur van ser:

- Intensificar el treball en recerca
- Incloure el treballador social des de l'inici de la malaltia
- Definició d'indicadors d'avaluació de qualitat del treball social

El Model de Treball Social en Oncologia es va definir com un model referent per portar a terme les tasques de Treball Social a l'àmbit de l'atenció oncològica i així col·laborar amb els objectius definits en el Pla Director d'Oncologia a Catalunya.

La jornada va estar dirigida per la senyora Anna Novellas Aguirre de Càrrec, i va comptar amb una participació de 100 treballadors socials d'arreu de Catalunya.

L'acte va ser clausurat pel senyor Manel Jovells, secretari general del Departament de Benestar i Família.

Educació Sanitària

L'Institut Català d'Oncologia promou el Programa d'Educació Sanitària en Oncologia com una eina més en la prestació de serveis, per tal que els pacients i les seves famílies disposin d'un suport integrat al llarg del desenvolupament del procés d'atenció oncològica.

La Missió del programa és :

- Proporcionar al pacient i la família educació sanitària a fi de promoure la participació activa en la presa de decisions, estratègies d'afrontament i estils de vida saludables.

Objectius específics:

Dirigits als pacients i familiars:

- Oferir eines d'aprenentatge que promouguin estils de vida saludables.
- Donar informació de tot el procés de la malaltia, tenint en compte les necessitats i demandes.
- Oferir recomanacions per millorar la qualitat de vida i prevenir/paliar els efectes secundaris dels tractaments.
- Promoure l'autocura mitjançant el coneixement i l'aprenentatge.
- Promoure la presa de decisions en els tractaments.
- Proporcionar estratègies d'afrontament de la malaltia.
- Proporcionar informació de grups d'ajut i recursos socials
- Proporcionar informació per millorar la rehabilitació.

Dirigits als professionals:

- Donar suport en tot el procés assistencial oncològic.
- Col·laborar amb tots els professionals especialistes facilitant la implementació de la informació necessària, mitjançant eines pedagògiques adients.
- Promoure el treball en grups multidisciplinars
- Fomentar la informació de forma regulada amb un estil propi.
- Promoure la formació en el camp de l'educació sanitària.
- Promoure la investigació i recerca dins l'àmbit de l'Educació Sanitària.

Funcions del Programa d'Educació Sanitària:

- Detectar les necessitats i els diferents graus d'educació/informació dels pacients i familiars de l'Institut Català d'Oncologia
- Unificar models d'informació educativa a l'ICO.
- Proporcionar suport a tots els serveis que requereixin informació i educació sanitària dins l'àrea de desenvolupament.
- Promoure l'aprenentatge educatiu a la població de referència.
- Difondre l'oferta educativa actual per les diferents àrees sanitàries (ABS, Hospitals comarcals, Sociosanitaris, etc.), i centres d'ensenyament (Universitats de Medicina, d'Infermeria, Escoles grau mig vinculades a Sanitat, etc.).
- Analitzar els resultats del programa educatiu i valorar l'impacte en la societat.
- Desenvolupar i promoure la recerca en els aspectes d'Educació Sanitària.

El Programa d'Educació Sanitària:

- Té en compte les recomanacions donades pel "Sistema d'acreditació d'Hospitals Joint Commission" i els resultats del grup de millora "Cuidem als nostres usuaris".
- Compta amb la col·laboració de Diplomats d'infermeria, Diplomats nutricionals, Treballadores Socials, Psico-oncòlegs i Metges Especialistes que participen activament en les sessions específiques i en els continguts dels fulls de recomanacions, i la Unitat d'Atenció al Client que coordina la informació dels inscrits a les sessions i el suport logístic de les mateixes.
- Està basat en l'estudi de les necessitats i demandes dels usuaris que accedeixen a l'ICO. L'àrea de referència princi-

pal és la població de Costa de Ponent.

- Està creat per millorar la qualitat de l'atenció i de la informació en tot el procés oncològic, és per tant, seqüencial i progressiu.
- Consta de diversos apartats informatius/educatius, generals i específics, depenent de la patologia i/o tractament, distribuïts en suport escrit (fulls recomanacions) i en suport verbal (sessions específiques, tallers, etc.)
- Les sessions i tallers es realitzen en horaris de matí i tarda per donar més facilitats als pacients i familiars que tinguin limitada la disponibilitat horària.
- Els continguts pedagògics (verbals i escrits) estan dissenyats tenint en compte les necessitats i el perfil dels usuaris.
- La difusió del programa es fa a través de fulls informatius, pòsters (distribuïts en les diferents àrees assistencials) i de la pàgina web de l'ICO.

Calendari 2003. Sessions i tallers informatius

SESSIONS	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
Què és el càncer? Horari sessió	Dilluns 15 9,30 - 11	Dilluns 6 16-17,30	Dilluns 3 9,30 - 11	Dilluns 1 16-17,30
Quimioteràpia Horari sessió	Dilluns 22 9,30 - 11	Dilluns 13 16-17,30	Dilluns 10 9,30 - 11	Dimecres 10 16-17,30
Nutrició Horari sessió	Dimarts 23 9,30 - 11	Dimarts 14 16-17,30	Dimarts 11 16-17,30	Dimarts 9 9,30 - 11
Relaxació Horari sessió	Dimarts 16 16-17,30	Dimarts 7 9,30 - 11	Dimarts 4 16-17,30	Dimarts 16 9,30 - 11
Radioteràpia Horari sessió		Dimecres 22 16-17,30	Dimarts 18 9,30 - 11	Dimecres 17 16-17,30
Fatiga Horari sessió	Dijous 25 9,30 - 11	Dijous 23 9,30 - 11	Dimecres 12 16-17,30	Dijous 18 9,30 - 11
Viure sense tabac Horari sessió		Dilluns 20 16-17,30	Dilluns 24 9,30 - 11	Dilluns 15 16-17,30
Recursos socials i família Horari sessió		Dimecres 29 9,30 - 11	Dimecres 26 16-17,30	

ENTREVISTA A: Senta Chicote Carquero

Cap Infermeria de la Unitat de Suport i Atenció Continuada

Ens fas un breu resum de biogràfic?

Vaig néixer a Barcelona a l'octubre de 1958, i els meus estudis pre-universitaris els vaig fer en la branca de lletres, però en acabar un any abans de l'edat permessa per entrar a la universitat, vaig optar per començar estudiar Infermeria

Aquest va ser el motiu més important per fer els estudis d'Infermeria?

Aquest va ser un dels motius que pesaven, malgrat que els meus pares volien que fes una llicenciatura en la branca d'humanitats.

On fas els estudis d'Infermeria?

A la Universitat de Barcelona de l'Hospital Clínic, això va ser la promoció de 1975-1978. A partir dels segon curs començaves a fer suplències d'infermeres degut a la manca de professionals. Quan feia tercer d'infermeria vaig entrar amb contracte fix com a auxiliar de clínica a l'Hospital Clínic. Al 1980 va haver-hi convocatòria de places d'infermeria optant a una plaça.

A quins serveis vas treballar?

Els de més llarga durada van ser a la Unitat de Cures Intensives i Urgències, a Neurocirurgia. Després, em van traslladar a Oncologia.

La incorporació al Servei d'Oncologia va ser a petició pròpia?

No, va ser de forma casual. A partir de 1985 em trobo amb un equip molt jove, de la meua generació creant-se molt bon ambient de treball. Van haver-hi canvis en l'estructura facultativa del servei i va ser una època en què vam treballar molt conjuntament; és quan m'introdueixo en l'oncologia amb molt d'interès.

A quines àrees assistencials?

Vaig estar a la unitat d'hospitalització d'Oncologia mèdica i radio-teràpica, portava 14 pacients en el torn de tarda. A l'any 1990 em van oferir una comissió de servei a la Maternitat, per obrir una unitat de curta estada. Juntament amb una companya infermera de l'Hospital vam muntar la unitat, circuits, protocols, material, incloent-hi la formació del personal d'infermeria de la nova unitat.

És en aquesta etapa que t'introdueixes en la gestió?

Sí, ho vaig trobar apassionant. Havia fet docència als tècnics de radioteràpia a l'any 1989, tot i que m'agrada la docència, vaig fer també algun curs de supervisió, i el tret de sortida en aquest camp va ser l'experiència de la creació de la unitat de curta estada a la Maternitat.

Com es produeix la teua incorporació a l'ICO?

De casualitat. Estava en un grup d'infermeres de diferents centres fent un treball d'investigació. Una de les participants en aquest grup va ser la Roser Borrell que em va comentar de la creació de l'ICO, en conseqüència de la necessitat de personal, l'hi vaig donar el meu currículum per què el lliurés al centre, sense pensar en el càrrec professional, volia un canvi i vaig pensar que era una bona oportunitat per fer-ho.

Per què creus que et van donar la plaça de cap d'infermeria?

Suposo que per la meua trajectòria en l'oncologia i els meus vincles amb la universitat de Barcelona i a les escoles de formació dels tècnics de radioteràpia. Quan em van proposar el càrrec vaig quedar gratament sorpresa però alhora amb una responsabilitat enorme, ja que la meua experiència en la gestió era limitada. El fet de posar en marxa una nova unitat d'hospitalització en un centre com el que s'estava creant va ser tot un repte personal i professional.

Com va ser aquesta experiència?

Va ser complicat. Vaig estar 15 dies compaginant la meua feina a

l'Hospital Clínic amb la selecció de personal, mobiliari, etc., en fi, tot. Va ser esgotador però no m'importaria tornar-ho a fer, i a més amb gairebé tot el personal que vaig seleccionar.

Quins serien els trets més destacables de la teua tasca a la Unitat d'hospitalització?

El primer any, a part de l'obertura de la unitat d'hospitalització, va ser crear el post-grau d'infermeria oncològica amb la col·laboració de la Universitat de Barcelona. Al 1996 començà el primer curs que es feia a Catalunya i a l'estat Espanyol, vam ser els capdavanters. Al 1999 vaig participar en el grup promotor del MEQ, en el grup de processos que es va formar, així com en l'Assessment de la Joint Commission. Seguint les recomanacions de la Joint Commission, vam formar grups de treball per elaborar protocols transversals a nivell d'hospitalització, els primers van ser el de nutrició, úlceres de decúbit, risc de caigudes, rehabilitació, i risc de maltractaments. Aquests grups són formats per infermeria de totes les unitats, també metges o d'altres professionals experts. Actualment ja s'està fent la segona remesa de protocols que seran el de risc de fugida, úlceres oncològiques, cura de catèters, cures de la boca, manipulació de residus, etc. Paral·lelament al treball d'aquests grups, també coordino els grups de la nova documentació d'infermeria i el programa d'Educació Sanitària.

Fas algun tipus de formació específica per portar a terme tota aquesta tasca?

A l'any 2000-2001 faig un curs de post-grau de Direcció de Serveis integrats de salut a ESADE, en el que presento com a projecte de fi de curs el programa d'educació sanitària adequat a les necessitats del nostre entorn assistencial. El meu tutor després d'aquest projecte em recomana que faci el curs de post-grau de Direcció d'Informació, comunicació i marketing corporatiu, també a ESADE, en el curs 2001-2002.

El 2002 fas un canvi intern en el centre

Després d'estar a la Unitat d'Hospitalització d'Oncologia Mèdica, coincidint amb canvis en la pròpia organització i el meu desig de fer alguna cosa diferent, se'm proposa la creació de la Unitat de Suport i Atenció Continuada, amb l'objectiu d'ampliar la cartera de serveis de l'ICO, tenint en compte les necessitats dels pacients i dels professionals. Es proporciona un servei de suport i atenció continuada presencial i telefònica als pacients de l'ICO, així com atenció en proves complexes i suport a consultes externes i Hospital de Dia.

En què consisteix el Programa d'Educació Sanitària?

El programa d'educació sanitària té l'objectiu d'informar i donar suport als pacients i familiars sobre el càncer, els tractaments, les proves complementàries, etc. promovent sobretot l'autocura, l'aprenentatge i els estils de vida saludable, mitjançant fulls informatius, recomanacions escrites i sessions grupals. Les sessions s'imparteixen en grups reduïts en horaris de matí i tarda. El programa compta amb la participació de professionals de diverses disciplines, així com la col·laboració de la Unitat d'Atenció al Client en el suport logístic.

Quines són les teves perspectives professionals

Amb el que gaudeixo més és amb la creació o disseny de nous programes, projectes i eines d'actuació. I això és el que m'agradaria continuar fent, és a dir, crear, consolidar i així anar avançant.

Quan no treballes què t'agrada fer?

Sóc una amant del cinema i de la lectura. També procuro fer exercici, sobretot natació.